

der kunde være ved at vade igjennem de almindelige Veie. Det er blevet sagt af en æret Landssthingsmand, at der ikke kan være nogen Betænkelse ved at træffe saadanne Foranstaltninger, som Udcastet gaaer ud paa, da det jo dog er Communen, som bestemmer, om saadanne Stier skulle anlægges eller ikke, og Communalbestyrelsen vil vistnok ikke bebyrde Communen med uforholdne Udgifter i denne Henseende. Men jeg maa herved bemærke to Ting: for det første, at naar der er en Lov, som indeholder Gjæmnelser for, at saadanne Stier bør anlægges, ville Communalbestyrelserne ofte blive i den Nødvendighed at gjøre Noget i den Retning, om de ogsaa skulde troe, at denne Byrde var uforholdsmæssig stor; men Hovedsagen er derhos, at Spørgsmaalet ikke blot dreier sig om Byrden for Communen ved at foranstalte saadanne Stier anlagte, men at det og er den Enkelte, man vil nøde til at afgive sin Grund, og dette er den betænkeligste Side af Sagen. Det maa nemlig i enhver Stat være et betænkeligt Princip, at man nøder Nogen til at afstaae sin Grund uden i bestemte Nødvendighedsstilfælde; det er et Princip, som der er bleven holdt yderligere over under den foregaaende Forfatning, og der er ikke mindre Grund nu til at holde derover, da Grundloven udtrykkeligt indeholder, at Ingen kan være pligtig til at afstaae sin Grund, uden hvor Statens Vel kræver det. Deraf kan man meget godt aflede Forpligtelsen til at afgive Grund til Skolestier. Dette er allerede hjemlet i den bestaaende Lovgivning; men uden Hensyn hertil er det aldeles nødvendigt, naar Skolebesøg skulle finde Sted, at der maa være passende Skolestier; derimod kan man ikke sige, at Statens Vel fordrer det, at man skal lette dem, der boe noget borte fra de almindelige Veie til Kirke og Thing, Afgang dertil ved at anlægge Stier. I de allerfleste Tilfælde vil der og være kortere og mindre besværlige Veie end de almindelige Veie tilstede fra gammel Tid af, og desuden ville de fleste Giere, og navnlig paa den Tid, da der ikke er Sæd paa Marken, ikke gjøre nogen Vanskelighed ved at lade Andre passere deres Grund. Men her er det noget ganske Andet, naar der er Spørgsmaal, om at nøde Nogen til at afgive sin Grund, og det forekommer

mig ikke, at den grundlovmæssige Betingelse er tilstede. Man maa mærke, at den Erstatning, man kan faae for en saadan Grundafgivelse, vistnok i de allerfleste Tilfælde ikke vil staae i Forhold til de Ulemper, man ilder der ved. Det er ikke saa meget Tabet af det enkelte, ikke store Jordsmøn, som der maatte afgives til Stierne, hvorom der er Tale, som de Ulemper, man er udsat for ved at der bliver Gangvei over Ens Grund, og disse ere saameget større, jo bedre man dyrker sin Jord, og jo kostbarere og værdifuldere de Værter ere, der dyrkes paa samme. Ligesom jeg saaledes troer, at Loven skulde indskrænke sig til Skolestier, saaledes troer jeg heller ikke, der er nogen Anledning til at udvide den til Kjøbstæderne, ikke fordi der jo kunne gives enkelte Tilfælde, hvor der boe Folk udenfor den egentlige By, hvis Børn maae søge Skole i Byen, men fordi der i Almindelighed kan være Leilighed til at komme ind til Skolen ad samme Veie, som ellers fører til Kjøbstaden, og som vistnok ikke mangle; gjøre de dette, maae de anlægges af andre Hensyn, men ikke for at skaffe Skoleveie. Kjøbstad-Anordningen af 29de Juli 1814, der iøvrigt i det Hele taget følges ad med Anordningen for Landet af samme Dato, har aldeles ikke den Bestemmelse, som indeholdes i sidstnævnte Anordning § 6 om Skoleveie. Jeg skal iøvrigt ogsaa bemærke, at ved at udvide Bestemmelsen til Kjøbstæderne kommer man i Conflict med Communalanordningerne, idet man vil have, at her skal endog den samlede Communalbestyrelses Beslutning kunne forandres af Amtmanden og endeligt afgøres ved hans Resolution, og Kjøbenhavns Communalbestyrelse vilde stilles i et ganske andet, mindre anseeligt Forhold, end alle de andre, forsaavidt som den ikke kunde afgive nogen endelig Beslutning; men der undtagelsesviis fra Kjøbenhavns Commune skulde finde Indankning Sted til Indenrigsministeriet. Jeg forudsætter, at jeg her ved denne Leilighed kan tale om mit Vædringsforslag i det Hele, altsaa ogsaa, om Udgifterne skulle gaae paa Skoledistricterne eller paa Communerne i Almindelighed.

Formanden: Ja, det er hele Forslaget, som nu er under Behandling.